ఆంధ్రభూమి వివిధ వాఙ్మయ సంపుటి

ఆదివారం 22-8-1965

(క్రిందటివార తరువాయి)

(14)

కథాగాన నిర్వహణము

కథాగాన ప్రకాశిక

లోకమంగళకరములైన కథాగానమును ఆచరించుటకు దీక్షా మాత్రమును ధరించువాడు కనుక "మాత్రధారి" యనుటకు కథాగాయనుడు అర్హుడు. శాలమూర్ధన్యాంగ గ్రహశాల భేదములను విశదముగా గుర్తించి భావరసాంగస్వభావ ప్రయోగ విజ్ఞానమునందు పరిష్కృతుడై, మాతృ గుప్తాచార్యుడు మొదలిపట్టు విద్యలలో నేర్పరియై నాట్యకర్మములను తెలిసి వివిధ భూషణభూషితుడై, భాషా సంప్రదాయ వేత్తయై నీతి ధర్మశాస్త్రములెఱిగి, రసభావ మనోహర వచనరచనా ప్రజ్ఞాలిగి శిల్పకళాభిజ్ఞుడై ఛందో విధాన కల్పన చతురుడై శాస్త్ర సంప్రదాయములను తెలిసి సామాజిక చిత్తవృత్తులెఱిగినవాడై ఇతరులకు కళాశిక్షణము పొసగగలవాడు మాత్రి భాగ్యశాలుడై ఏ కథాగాయనుడగును. అతడు పోషణములను కథాగానము ద్వారా నిర్వహింపగలడు. అతడు నిజమైన అభిచేతయగును. ఇట్టనుటచే ఉత్తమ కథాగాయనునియందు సాత్విక, ఆహార్య, వాచిక, ఆంగిక చతుర్విధాభినయము లున్నట్టగును.

నాటక లక్షణములను తెలిసి 'వధూనాటకసంఘము' లున్నట్లు వ్రాసిన జాన్నీకిమహర్షి యథా శాస్త్రముగ కుశలపు శిక్షణ పురోగతిచే కథాగానము చేయుచిన మార్గము కథాగానకళోపాసకులకు లక్ష్యము.

"కళిప్రత్యక్షవేదితా" అని చెప్పబడుటచే (Popularity) దేశీయ వృత్తములు విదేశాంగ వ్యవహారములకూడ మాత్రధారునకు తెలిసియుండవలెనను వస్తువగును.

ఇదంతయు "పరవ్యఇదంవారం తద్ధ జాతి" అను వ్యుత్పత్తిని జ్ఞానమును ప్రకాశింపచేయువాడు కనుక పార్శ్వకవాయిడైన వారదమహర్షి కథాగానకళకు ఋషి. శ్యాగరాజు ఈ విధము సంగీతమునందు తనకు గురువుగా మొదట మొక్కి "వారద గురుస్వామి" అని కీర్తన దశ్యాగ్రాగమున రచించి ధన్యత్వమును భావించెను.

"అమర్షి సమారంభాం శ్రీరామ సుత మధ్యమాం అస్మదాచార్య పర్యంతాం వందే గురుపరం పరాం"

అనుట కథాగాయనులు కథాగాన నిర్వహణా రంభమునందు సంప్రదాయ స్మరణముతో గురుస్తుతి చేయవలసి యున్నది.

రంగమంగళ విధి

స్నాతానులిప్త శరీరుడై - ప్రసన్న వదనుడై, నిర్మల చిత్తుడై గాయనుడు కథాగానమునొనర్చుటకుముందు తనకు ఏపోయులుగ నుండు వాద్య పరులతో తమకుని శాంతికొరకై ఏర్పరచిన ప్రత్యేక శాలయందు చేరవలయును. ఆశాలమిక్కిలి పరిశుభ్రముగను పవిత్రముగను ఇతరులు రాకుటకు వీలులేదిగను సుఖము కలుగ తేయనదిగా నుండవలెను. ఇట్టి శాల యందు తాము జరుపబోవు కౌర్యత్రి కము నిర్విఘ్నముగను జనరంజకముగను ఉండదలచి ఎవరెవరు తమమనస్సులో ఇష్టదేవతా ప్రార్థనము చేయుటయు వాద్యములయొక్కయు కంఠమునందు ధ్వని యొక్కయు అనుకూల్యమును గ్రహించుకొని చేయు విధమంతయు "పూర్వ రంగకర్మ" యని శాస్త్రము లనుచెప్పబడెను.

"యన్నాట్యవస్తువశం పూర్వం రంగ విఘ్నోపశాంతయే కశీలవాః ప్రకుర్వంతి పూర్వ రంగః సఉచ్యతే"

శాస్త్ర ప్రదర్శనకొరకు కథా వస్తువు నకు విఘ్నములు కలుగ తేయువాటిని శమింపచేసికొని కథావస్తువును ప్రజారంజకముగా నిర్వహించుటకు చేయు పనులను పూర్వరంగమందురు. ఇట్టి సాహిత్యదర్పణము 6-22లో చెప్పబడెను.

పూర్వ రంగమునందు రంగస్థలమునందు నిర్వహణమునుగూర్చి సమాలోచన సూత్రమును స్ఫురింప చేయునిదిగ నుండవలెను. కళాకారుల యొక్క పరస్పర సంబంధము శాస్త్రప్రదర్శనమున బలము చేకూరును. వాద్యపరులు అనుబద్ధులై జరుగు గాయకుడును, గాయకుడు అనుబద్ధుడగుచో వారి విద్యాంశములను తనలోపములను పొమాశికు అను తెలియకుండ నిర్వహించు విధానమును పూర్వరంగమున తెలిసికొనుటే రంగ విఘ్నోపశాంతి కర్మక్రియ. శ్లోకములోని జాత్యర్థము:

తనమనోవాక్కులే ఇతరులు మెచ్చుకొనవలెనను స్వార్థమును, పరవంచనా స్వభావము లేకపోయను కుల మతాభిమాన గర్వ శూన్యులగుట. భయము శాస్త్రపరులవారు. విద్యా గర్వము లేకపోవుట మిక్కిలి పరిచయముంగల వారుగను, హాస్యోక్తి వచ్చి కళా ప్రదర్శన ప్రయోగాన్ని ఎనియు, అంతకన్న వనము చేయలోపువారును. సమాలోచనమునందు సమర్థతలేని వారును ప్రమత్తులును, శ్రద్ధ లేనివారును పూర్వరంగ కార్యమును కోరరు. పటియు అట్టివారు నిరత్యము చేయనివుడు. ఇట్టివారు కథాగానము చేయునపుడు. కళా ప్రదర్శనమున విఘ్నము లుప్పతిల్లి గౌరవమునందుట అరుదు.

పూర్వ రంగమునందు వాద్యధ్వనుల యొక్కయు గానము యొక్కయు సామ్యమును తెలుసుకొని పరిదిద్దుకొని

"కథాగాన కళా పపూర్ణ"
"పండిత హరిదాస హంస"

పాతూరి
మధుసూదనరావు

ధ్వనియొక్క నిలకడకు వలయు సాధనములు సమకూర్చుకొని యుండవలయును.

గాయనుడును వాద్య విద్యాసులును పశుద్ధ వస్త్ర భూషణాలంకృతులై తిలకమును ధరించి సన్నద్ధులై యుండవలెను.

సభానందులు కథాగాన శ్రవణకుతూహలులై యుండిరను వార్త తెలిపి అర్హులగువారి యాహ్వానముతో ముందుగా వైదికమీద నడచుటకు వాద్యములను వంపించి యథాస్థానముగ పతిష్ఠింపచేయవలయును.

సభావేదిక విశాలముగనుండి ముందుగలసభ్యులందరిని అభ్యంతరము లేనట్లును వేదికకు వెనుక భాగమునను ఉభయ పార్శ్వములందును జనులు చేరకుండునట్లును వస్త్రములచే అవృతమైయుండవలెను. అట్టి వస్త్రములు సుఖకరముగా చిత్రములై యుండుట విశేషము. రంగమందిరమున ముందుభాగమున యవనిక (తెర) దించబడియుండును.

సభానందులు నిండియుండగా కార్యకర్తలలో ప్రముఖులగువారు ఒకరు అయవనిక ముందుభాగమున సదస్యులకు అభిముఖముగానిలిచి కథాగానము చెబుచు విద్వాంసులనుగూర్చి పరిచయ వాక్యములను పలుకుట శ్రోతలకు శ్రవణాపేక్ష అతిశయించుటను ధర్మ ప్రబోధమున కిట్టికళలను ప్రోత్సహించు సుత్సాహమును కలిగించునట్లును ఉండవలెను.

కార్యకర్త యొక్క సంభాషణము స్వల్పకాలములో ముగియగనే తెరలో పల ఇష్టదేవతా ప్రార్థనము వాద్యములతో కథాగాయను డారంభింపవలెను. దీనినే వాటిక పరిభాషయందు 'వాంది' యందురు. ఇది జరుగునపుడు సదస్యులకు గాయనుడు కనబడుదుకాని గానమును వారు వినుచుండుటచే గాయకుని యొక్క గాన సమర్థతను తక్కించుచుందురు. కనుకనే "రాణోపు కథా నిర్వహణమున గాయనుడు మిక్కిలి సమర్థుడయియుండును" అని సభ్య జనులు తలంచునట్లు ప్రార్థన గీతములు గాన మొనర్చబడవలెను. ఈ విషయమున

"సూత్రధారః పరేస్వాంతిం మధ్యమం సర్వసూత్రిణః
వాందీం పశ్చాద్వాదకశ్చి రసాభిర్వాప్యలం కృశాం"

అని భరతమహర్షి పంచమాధ్యాయమునందు నియమమును చేసెను. మంద్ర మధ్యమ జార స్వరములలో మధ్యమ స్వరములను ఆధారముచేసికొని సూత్రధారుడు 12 గాని 8 గాని పదములతో అలంకృతమైన వాందిని పఠించవలెను. ఇది భరతవాక్యమునకు సంగీతమునందు ప్రవేశములేని శారదమున కొందరులు భిన్నభావములుకల్పించి వ్యాఖ్యానించినవచు నను అభినవగుప్త పాదాచార్యుడు భరత టీకయందు సమంజసముగా చెప్పదలచి

"అనేన సత్త్వప్రధానతగా శాస్త్రిపదాపట్టుబాణ్యాదశ పదేవి చతురశ్రశాలానుగశాస్త్రిపదాపదాశ్చ పదతి ప్పుతక త్రిపిధైన వాతపరమ పి భూయస్త్వాద్వాదృశా"

అని వ్యాఖ్యానించిరి. "వ్యాదశభిరసాభిర్వాపశ్చ" అను భరతవాక్యమునకు 12పదములుగల వాందియు త్రిశ్రగతి అనుకాలమును దెలుపునదియు కనుక పట్టుద (అనుపదములుకలదియు త్రిశ్రగతి అనుకాలమును దెలుపునదియు అనియు "అష్టాభిః" అనుటచే 8 పదములుకల వాందియు తదర్ధమైన 4 పదములుగల వాందియు చతురశ్రగతి అనుకాలమును దెలుపునదియు అనియు ఇందు 16 పదములుగల వాందియు చతురశ్రగతి అనుకాలమును దెలుపునదియు అనియు అర్థమగుచున్నది.

వాందిని పఠించునపుడు పదములు నెక్కువ పదములుగల వాంది ఆదరణీయముగాదనియు విస్పష్టముగ వ్యాఖ్యానించెను. కొందఱు పొరపాటుపడి పదమునకు సుబంతములనియు కొందఱు వ్యాసములు యు కొంద రతుపములనియు వాంది విషయమున తిమకలు చెందుదురనియు అభినవగుప్తపాదులు "తాలానుగతా" అను విస్పష్టముగ అర్థముచెప్పెను. 8 యెనిమిదిగాని 16) పదిహేడుగాని పదములు చతురశ్రజాతితాళమునకు పరిచిగాని త్రిస్రజాతితాళమునకు సంగాని క్రమముగా నుండవలెనని అర్థము. పదములు 8గాని 16గాని యుండి చతురస్రజాతితాళాను గతిలేచో అది సలక్షణమైనవాదికాదు అని జాస్పర్యము.

ఇటి శాస్త్రి మేధ వాందిశ్లోకము కథాగానమునందు ఆదిదేవతా రూపమునను ఉండుట ప్రసిద్ధము. అట్టిసుతిలో విద్యమాన కథావస్తువుయొక్క నిర్దేశము గర్భితమైయుండుటయే శాస్త్రీయము సుజయ ఆశీరూపముగా నమస్కారమునగాని యుండుటయు వాందిలక్షణమే.

గాయకునికు ముందు కుడివైపున మృదంగము డమవైపున ఘటమిణ తనకు శ్రుతి విధించునంత దగ్గరలో తెరకడము వెనక ఇతర వాద్యములు వంశి కాస్యాది ములు ఉండచ్చును. గాయకుడు ఈ వాద్యసమన్వయ కూర్చుండియే వాందీస్తుతి జరుపవలెను.

వాంది తమున చిత్తము అధిదేవత యందు నిలిపి శాలికి పార్శ్వపర్యంతముగా గజ్జెలుకూర్చినట్టిని నీలశాంతి కలచాని పట్టుకొనవలెను. కుడితితో కట్టుతో చేయబడిన శాలముధరించి చూచువారికి వింతో సమకలుగుభంగితో నిలిచియుండును. వాద్యములు అపుడు చతురశ్రశాళనిలో మోయుచుండును. లఘుమిణపై వాటనాగము మధ్యమ కాలమున వాదకుడు మోయించుచుండును.

యవనిక యెత్తబడినంతనే కథాగాయనుడు సభను కలయజూచి కుమనుహస్తపుటుడై తగినస్థుడోవృత్తముతో సభను పూజించవలెను.

శాను చెప్పదలచుకొనినట్టి లేదా ప్రకటింపబడిన కథను ధ్వనింప చేయునటుకు అటి కథయందు వెలయు ధర్మమును శ్రోతృప్రియముగనుండునట్లును మధుర వచనములతో స్వల్ప సమయమున పలుకవలెను. ఈ విధానమున కథను సాంగోపాంగముగా శ్రవణించుటకు శ్రోతలు అభిలషింతురు.

నిర్వహణమునందు వచనములు యథాతథముగా బలుకుటయు రాగరంజితముగా నుచ్చరించుటయు, తాళలయతో అన్వయింపజేసి గానముచేయుటయు ఇచే శ్లోక ప్రద్య భాగమును నే యు భాగములను వివిధ ధ్వనులతో వివిధతాళతాళ మానములతో గానము చేయుటగాయకుని నైపుణ్యమును నమనరించి యుండును. ఈవిధముకథయొక్క రవ పుష్టి కొరకే యగును. అనుకరణము స్వవ్యత కలిగి కళా స్వరూపము శ్రోతకు శవణేంద్రియ గ్రాహ్యమగును. నృత్యమున కలు భంగి కళాసమలు వస్త్రభూషణాలంకృత రూపశోభితము? దృశ్యములుగనుండును.

సంభాషణలందు పొట్టాసకూల్యము ముఖ్యము. దేవ వాచకములు స్వవ వాచకములను ఋషి వాచకములు అమాత్య వాచకములు విద్యాధ్యాచకములును సవిశేషముగను సగౌరవముగ బలుకుట న్యాయము. అమంవాచకములు నీచజన వాచకములు ఆయా సమయములకు తగినట్లుభావించి పలుకవలెను.

ఉదాహరణమునకు:-"ఓరిఇంద్రుడా! ఏమిరా భూపతి!.

చూచెద వేమి మంత్రి!, ఓయి ఋషీ ఇటు రావోయి ఓడిముడా! ఇతాది భాషితములు సాంప్రదాయికములు కావుమరియు "పనిండీ భటుడు గారూ!" ఇత్యాదులు అనర్థ ప్రలాపములగును.

సవిశేషమునవగా "లోక శుభకర సుగుణ సాంద్రుడగు దేవేంద్రుడు.

"ధర్మానువర్తియగుచ కవర్తి జేజోజిత ఖరకిరణుడగు సచివశేఖరుడు. లోహిత భాషి గుగు ఆ ఋషి పుంగవుడు. ప్రతివాద ఖండన మండనపడగు పండితుడు" ఇట్టి విశేషణ ములతో పలుకుట కథయొక్క సమర్థతను సూచించును.

స్వతంత్ర భారత దేశం: కొన్ని వెలుగునీడలు

భారతావనికి స్వతంత్రతమువచ్చి పదునెనిమిది వసంతములు మాత్రమే గడచినవి అయినను మున్నెన్నడు కనీవినీ ఎఱుగని మార్పు మన సాంఘిక జీవనమునందు ఈ అతి స్వల్ప కాలములోనే కన్పట్టుచున్నది. పదునెనిమిది సంవత్సరములు ఒక జాతి చరిత్రలో అత్యల్పమైనకాలం అయినా దాదాపు మూడు శతాబ్దముల కాలము నిద్రాణమైయున్న భారతజాతి అనేకులు జాతీయ వీరులచే వాచుకుచే ప్రబోధించబడి ఒక్కుమ్మడి జాగృతి చెందినది అటు జాగృతి చెందిన మన జాతియొక్క సాంఘిక జీవనం పరిపరిగతుల పరిణతి చెందినది. నవభారత సాంఘిక జీవనములో గల మంచి చెడూ ప్రతి పౌరుడు ఒక మారు వెనుకకు తిరిగి పరిశీలించవలసియున్నది.

పన్నగిలుతున్న సమష్టి కుటుంబాలు

సమష్టి కుటుంబ జీవనం భారత దేశంలో పలుశతాబ్దాలుగా వస్తున్న సాంఘిక వ్యవస్థ రెండు దశాబ్దాలుగా ఆట్టి సమష్టి కుటుంబ వ్యవస్థ పన్నగిలడం మనం గమనించదగిన విషయం యుక్త వయస్సు వచ్చినతరువాత వివాహములు చేసికొని యువతి యువకులు తమకు సంబంధించిన విషయాల్లో స్వాతంత్ర్యములకు ఇచ్చిన ప్రాధాన్యత తమ పెద్దలభావములకు ఇవ్వకపోవుట ఒకకారణము స్త్రీలు పురుషులు ఉద్యోగాల కొరకై విద్యాభివృద్ధికై పట్టణములలో శాపురములు పెట్టవలసివచ్చుచున్నది. ఎంతో కాలం వరకు ఒంటరిగాఉన్న యువతి యువకులు వేరు కుటుంబ జీవనముగడుపు అలవాటు కలిగియుండరు. ఆకారణగా తమ సంపాదనపై ఆధారపడే యువతి యువకులు సాంఘిక విషయాల్లో తమ పెద్దలపై చాలా తక్కువగా ఆధారపడుదురు. ఏదేని ఒక సాంఘిక వస్తువాని అర్థక విభాగాలపై చాలా వరకు ఆధారపడియుంటుంది.

వ్యవసాయక జీవనమునకు సమష్టి కుటుంబములకు దగ్గర సామీప్యము కలదు ఉద్యోగాలకోసరం ఉరకలువేసే యువతి యువకులు సమష్టి కుటుంబ జీవనమునకు తగియున్నా విధిగా ప్రవేశములు మానవలసి యుండును. యువతీయువకుల ముఖ్యమైన జీవిత సమస్యలకొన్ని పెద్దలు నిర్ణయంచేసెడివారు. వివాహము పూర్వము పెద్దలచే నిర్ణయింపబడుటయే బాడుకగా ఉండెడిది. కాని నేడటుగాక యువతి యువకులు మనోభిప్రాయములను కుటుంబపెద్దలు విధిగా పాటించవలసి వచ్చుచున్నది. ముఖ్యంగా పట్టణాలలో సమష్టి కుటుంబములు బహు అరుదుగా కనిపించుచున్నవి. సమష్టి కుటుంబ జీవనము తగ్గుటచే అర్థిక సామాజిక సంబంధములు సడలి పెద్దలపై గౌరవభావము తరిగి పోవుచున్నది. పల్లెలలో అచ్చటచ్చట పెద్దవైన సమష్టికుటుంబములు ఇంకా కన్పించుచు అవాదిగా భారతీయ సంస్కృతికి పట్టుగొమ్మలైన పలెలు భారతీయ సంస్కృతికి కాణాచి భాగములు.

కూకటి వేళ్ళతో కదల్చబడిన వర్ణవ్యవస్థ

గాంధీజీ మహర్షి దయానంద సరస్వతి లాంటి ప్రముఖులచే ప్రారంభించబడిన వర్ణవ్యవస్థ సంఘముయొక్క ఐక్యతా విశాలమునకు దారితీయ బాధను అభిప్రాయమునకు ఈ రెండు దశాబ్దములనుండి పరిణమించిన ప్రాపుల్లలించినది. వ్యవస్థకు కులకులానికి మధ్య పెటనినొడయై సాంఘిక శివృద్ధికి ఐక్యతకు భంగము కలిగించునని పెద్దవారందరు అభిప్రాయపడిరి. స్వాతంత్ర్యము వచ్చినతరువాత వర్ణ వ్యవస్థ క్రమక్రమంగా బలహీనపడుచున్నది. భారతరాజ్యాంగమునం దెక్కడబడితే అక్కడ ఉద్యోగము లివ్వడంలో, విద్యా సంస్థలలో ప్రవేశము ఇచ్చుటలో కుల మత వర్గ విభేదములను పాటించరాదని కఠినముగా నిర్ణయించబడినది. ఈ క్రొత్త తరం వారిలో చాలామందికి కుల మత భేదములపై విశ్వాసము పోయినదిగా కన్పించుచున్నది. ఈ మార్పు ప్రాతతరంవారికి సంభ్రమాశ్చర్యములను కలిగించుచున్నది.

అంటరానితనము యొక్క నిర్మూలనము

భారతీయ సాంఘిక జీవనమునందు కల్గిన మార్పులలో అంటరానితనము నిర్మూలించుట ముఖ్యమైనది పూజ్య బాపూజీ ప్రారంభించబడిన హరిజన సోద్ధరణోద్యమము డా॥ అంబేద్కర్ లాంటి వారు పనిచేసి పోషింపబడిన గట్టి ప్రేళ్ళను పాతుకొంది. అంటరానితనం పోవాలనే నినాదం ఈ పదునెనిమిది సంవత్సరాలలో భారతీయ పౌరుని నెనిలో మార్మోగింది. భారత రాజ్యాంగము నందలి ప్రాథమిక హక్కులయందలి సమానత్వపు హక్కులప్రకారం అంటరానితనం పాటించుట శిక్షార్హమగు నేరంగా నిర్ణయించబడినది. అంటరానితనమును నిర్మూలించుటకు భారతప్రభుత్వము వలసినన్ని శాసనములు పట్టుబాటు చేసినది. వారి అభివృద్ధికై ఎన్నో ప్రత్యేకమైన పోయింపులను చేసినది. శ్రమితంగా హరిజనోద్ధరణం చాలా వరకు విజయవంతమైనదనే చెప్పవచ్చు. పట్టణముల నుల్లంఘించుటకు సాహసములేని పై పై సాంఘికులు చూపించుట యేగాని, నిజంగా పై తరగతుల వారిలో పూర్తిగా మార్పురాలేదు. పై పెద్దు హరిజనులకు కలిగించు ప్రత్యేక సౌకర్యములు పై తరగతుల వారిలో ప్రభుత్వముపై నిరాదరణ. హరిజనులపై అసూయ కలిగించుట మనము రహస్యముగా గ్రహించవచ్చును. వెనుకబడిన జాతులకు ప్రత్యేక సౌకర్యములను కల్గించి పై తరగతులవారిపై పక్షపాతి అని చూపించుట వలన తిరిగి సాంఘిక అసమానత్వమే ఏర్పడుచున్నదని భావించువారు కూడా కొందరు లేకపోలేదు.

పల్లెలనుండి పట్టణములకు ప్రజలవలస

విద్యావంతులైన గ్రామీణ యువకులు చాలా మంది ఉద్యోగాల కొరకో, వ్యాపారాభివృద్ధికో పట్టణముల బాట్ర యించవలసి వచ్చుచున్నది వ్యవసాయము చేసి జీవించుట ఈనాడు చాలా కష్టజీవనమగా భావించు పల్లె జనులు దారుణనేరములు, పల్లెల నొదలి పట్టణములకు చేరి ఏదో ఒక రకమైన వ్యాపారమును స్థాపించుటలో నిమగ్నులగుచున్నారు. తత్ఫలితంగా పట్టణములలో జనసంఖ్య విపరీతంగా పెరిగిపోవుట ప్రతిపనివుకు మిన్నంటే ధరలు పెరుగుట నిరుద్యోగ సమస్య తలెత్తుట ఆహారోత్పత్తి అడుగంటుట మొదలగు సమస్యలు ఉత్పత్తి యగుచున్నవి. ఇంగ్లాండులో పారిశ్రామిక విప్లవం వచ్చినప్పుడు కూడా ఇటువంటి మార్పే వచ్చినది భారతదేశం కూడా ఈనాడు పారిశ్రామిక దేశంగా మార్చబడుచున్నది గదా!

ఆధునిక సాంఘిక జీవనంలో స్త్రీల స్థానం

స్త్రీలు పురుషులతో సమానమైన హక్కులు గలిగియుండవలెనని గాంధీజీ ప్రబోధించారు వేదకాలంలో స్త్రీకి అత్యున్నతమైన స్థానంఉండేది. ఈ పద్దెనిమిది సంవత్సరాలలో స్త్రీల జీవన రంగములలో విప్లవాత్మకమైన మార్పువచ్చినది. స్త్రీలుపురుషులతో కలసి విద్యాభ్యాసము చేయుచున్నారు. పురుషులతోనే ఉద్యోగాలలో పోటీ పడుచున్నారు. పురుషులతో సమానంగా అన్ని హక్కులు కూడా కలిగియున్నారు వివాహములు ఈనాడు ఇరువది సంవత్సరములు దాటినంత దుష్పరిణామములుగావు వని ఎన్నుకొంటలో ఈనాడు విద్యావంతులయిన స్త్రీలు స్వాతంత్రత కలిగియున్నారు. విద్యావంతులు గానిస్త్రీలు కూడా తమ ఇష్టాయిష్టములను తమ పెద్దలకు ప్రకటించుటలో వెనుకాడియుట లేదు. పెద్దలు కూడా కాలానుగుణ్యముగా యువతీ యువకుల మనోభావములకు అధిక ప్రాధాన్యమునిచుచున్నారు ఈనాడు పురుషులువలె గాక యువతీ యువకులు బాగా యుక్తవయస్సు వచ్చిన మీదట వివాహములు జరుగుచున్నవి ఈనాడు బాల్యవివాహములు సంగూర్చిన భయములేదు. అంతకాదుకొంటగా యువతులు తమకు నచ్చిన యువకుడు వచ్చినప్పుడే వివాహము చేసికొనుటకు ప్రేమించుకొనిన యువతీ యువకులు పరస్పరాంతర వివాహములు చేసుకొనుటకు వెనుకాడియలేదు. ఇట్టి మార్పు ప్రాతతరంవారికి సంభ్రమాశ్చర్యములను కలిగించుచున్నది.

అంటరానితనము యొక్క నిర్మూలనము

భారతీయ సాంఘిక జీవనమునందు కల్గిన మార్పులలో అంటరానితనము నిర్మూలించుట ముఖ్యమైనది పూజ్య బాపూజీ ప్రారంభించబడిన హరిజనోద్ధరణోద్యమము డా॥ అంబేద్కర్ లాంటి వారు పనిచేసి పోషింపబడిన గట్టి ప్రేళ్ళను పాతు

(మిగతా పేజీలో)

కథానిక:

నేనండి మాస్టారూ!

కథ ప్రాయాలి. ఏం కథ ప్రాయాలి అన్న ప్రశ్న? అరగంట పేపటినుండి ఆలోచించినా పాట్ ఏదీ చిక్కడం లేదు

బల్లి మీద తెలంగాణాలు ఇంకెంత పేపన్నట్లు విమగును వ్యక్తం చేస్తున్నాయి నిప్పు చేతిలోని సిగరెట్టును కాలి పేస్తున్నది! గదిలో టక్ టిక్ మంటూన్న గడియారం శబ్దం తప్ప మరో సవ్వడి లేదు.

బయట వన్నగా కురుస్తూన్న వర్షం ఉధృతమయింది. లేచివెళ్ళి కిటికీలు మూసివేసివచ్చి కుర్చీలో కూర్చున్నాను. కథ మొదలెడదామని కలం చేతిలోకి తీసుకున్నాను

ఒక్కసారి పిడుగు పడ్డట్టు తలుపు కొడుతూ చప్పుడు.

ఇంత రాత్రి వేళ ఎవరా అని భయపడుతూ లేచివెళ్ళి తలుపు తెరచాను! ఎవరో స్త్రీ పసురుగా లోపలికి ప్రవేశించింది! ఒంటి మీది దుస్తులు వర్షానికి తడిసి ముద్దయి తమ నిస్సహాయతను ప్రకటిస్తున్నాయి! నలటి ఆమె కురులు నీటిసిమ్మాల్లా మార్చిరాలుస్తున్నాయి.

"వర్షంలో బాగా తడిసి ముద్దయ్యారట్లుంది! ఆ గదిలోకి వెళ్ళి ముందు బట్టలు మార్చుకోండి!" అన్నాను. ఆమె యిష్టంగా-

ఆమె చిటుక్కున తలెత్తి నా ముఖంలోకి చూసింది "మాస్టారూ!" ఒక్కసారి అనేసింది

ఉలిక్కిపడ్డాను! పరిశీలనగా ఆమె వదనంలోకి చూశాను.

"నేనండి మాస్టారూ! కల్పనను నన్ను ఇంకా గుర్తుపట్టలేదా మీరు? నవ్వింది.

గుర్తుపట్టినట్టు నటిస్తూ "ఓ! సువ్వా! పరేగాని ముందు ఆ గదిలోకివెళ్ళి బటలు మార్చుకురూ! తర్వాత మనం కాళగంగా మాట్లాడుకుందాం!" అన్నాను.

"అలాగే" అన్నట్టు తలూపుతూ గదిలోకి వెళ్ళి తలుపులు మూసుకుంది

నేను అలోచనల్లో పడిపోయాను! ఎవరికీ ఎవరు జ్ఞాపకం వస్తున్నారో అర్థం కాక గడ్డి పైచెప్పి అనిపిస్తున్నాను. "నెనండి ఎవరికో పిలుపు వినిపించింది తిరిగి చూశాను. "కల్పన!"

ఉద్యోగంచేస్తున్నపుడు కల్పన లెక్కల మాస్టారుగా టూన్సవరయి వచ్చింది-

మొట్ట మొదటి రోజు. టీచర్స్ రూములో ఆ రోజు పేపరు తిరగేస్తూ కూర్చున్నాను.

"నమస్కారం మాస్టారూ!"

తలెత్తి చూశాను. ఎదురుగా అందమైన యువతి చిరునగవు మోముతో నిలబడింది!

నాస్పేపు "ప్లస్" అయిపోయాను! అపలామె యెవరో నాకు తెలీదు. అంత చొరవగా పలకరించడంతో నాకు భలే ఆశ్చర్య మేసింది!

"ఏం అంతగా ఆశ్చర్యపోతున్నారు?" అంది ఆమె మళ్ళీ.

"అబ్బే ఏంలేదండీ! ఇదివరకెప్పుడూ

ఆర్. విశ్వం

మిమ్మల్ని చూసినట్టుగా లేదు-" అంటూ ఆగాను.

"అయితే మాత్రం మాట్లాడకూడదా!" విస్మయంగా చూస్తూ అంది.

"మాట్లాడవచ్చును కోండి!" సంశయంగా అన్నాను. చేతిలోని పేపరు పక్కనే పెడుతూ.

"అదిగో వాపేరు అండీ! ఆరడోయ్! కల్పన వాపేరు" అంది.

చిన్నగా నవ్వాను

"నేను ఇక్కడికి లెక్కలు టీచరుగా బదిలీ అయివచ్చాను. ప్రస్తుతానికి ఇది పరిచయం చేసుకోవడం" అంటంగా నవ్వింది కల్పన.

"చాలా సంతోషం!" అన్నాను.

"మరి మీరు?" ప్రశ్నార్థకంగా నా పేరు చూసింది.

నా పేరు సురేంద్రండీ! ఇక్కడ నేను తెలుగు టీచ్ చేస్తాను" అన్నాను పైపిగా ఖ్యాతి పదులుతూ.

గంట మోగింది! ఇద్దరంలేచి క్లాసుల్లోకి వెళ్ళి పోయా!

పాయంత్రం బడి వదిలారు టీచర్లందరికి గుడ్ బై చెప్పి బయటికి వస్తున్నాను. "నెనండి ఎవరికో పిలుపు వినిపించింది తిరిగి చూశాను. "కల్పన!"

"కోపమయితే రావడం లేదుకదా నాపైన?" అంది నన్ను సమీపిస్తూ.

"లేదండి!" నవ్వాను.

"మీరు వాకో చిన్న పనోయం చేసిపెట్టాలి!" అంది నడుస్తూ.

"చెప్పండి! సాధ్యమయినంతవరకూ వ్రయత్నిస్తాను!" అన్నాను.

"అదుగో చూశారా! మళ్ళీ అండీ. గోండీ అంటున్నారు. నాకేం కావుండదు. మీరు అలా అనకే" అంది అదో మాదిరిగా.

"పోనీ చెబుదురూ!" అన్నాను.

"నాకో చిన్న గది అద్దెకు చూసి పెటాలి మరి!" అంది.

"ప్రస్తుతం ఎక్కడుంటున్నారు?" అన్నాను.

"ఇక్కడే చిన్నప్పటి స్నేహితురాలు ఒకామెఉంది ఆమె దగ్గర ఉంటున్నాను. వాళ్ళది కాస్త పెద్దకుటుంబం! అంత మందిలో మెలగడం కాస్త...." అంటూ ఆగిపోయింది.

"అయితే అలాగే చూసిపెడతాను," అన్నా.

"చాలా థాంక్స్ మేస్టారూ!" వెళ్ళిపోయింది.

మా ఇంటి కెదురుగా కాస్తదూరంలో ఒక గది ఖాళీకుచూసిపెట్టాను. కల్పన అందులో చేరి వారం రోజులయింది-

ఈ వారం రోజుల్లో ఆమె నాకు సుమారు పన్నెండుసార్లు కనిపించింది. మిగతా మాస్టార్లందరితోకూడా ఏ విధమయిన అభిప్రాయభేదాలు లేకుండా అందరితో కలిసి మెసలి ఉండేది.

కాని నాతో మాత్రం అంత చొరవగా ఎందుకుండేదో అప్పుడప్పుడు ఆలోచిస్తే అర్థంకాక పోయేది నాకు.

"నమండి మాస్టారూ! రెడీఅయ్యారా?" అంటూ గదిలో ప్రవేశించేది కల్పన. ఆ రోజుతో చిన్న గొడుగు మరో చేతిలో వుండేవాళ్ళం.

"ఇదిగో పస్తున్నా కల్పనా దేవిగారూ" అంటూ గదిలోనే నమస్కారాన్ని మీద వాడేసి

"అసలు మీరేం చేస్తున్నారక్కడ?" అంటూ తిన్నగా వంట గదిలోకి వచ్చేది

"ఈ కాఫీ నేను తయారు చేస్తాను నీ ముందు మీరు వెళ్ళి టాయ్‌లెట్ అవుదురూ!" అంటూ స్టౌ దగ్గరికి వచ్చి కూర్చునేది కల్పన.

"చూశారూ! ఇది మీరు చేయవలసిన పని కాదు. మీరు వెళ్ళి ఈజీచెయిర్ లో కూర్చోండి! అయిదు నిమిషాల్లో" పచేస్తాను అనేవాడిని నేను.

"మరేం ఫరవాలేదు లెండి!" మరుగుతూన్న నీళ్ళల్లో కాఫీ పొడి వేసేది—

తరువాత ఇద్దరం కాఫీ త్రాగి బడికి వెళ్ళిపోయే వాళ్ళం—

అలా కొన్ని రోజులు యాంత్రికంగా నడిచినట్టుగా గడిచి పోయాయి....

ఒక రోజు సాయంత్రం కాలవగట్టు మీదికెళ్ళి కూర్చున్నాం ఇద్దరం.

కల్పన నదనంలో కాంటూడుతూన్న విషాద ఛాయలను చూసి" ఈ వేళ అలా ఉన్నావేం కల్పనా?" అన్నాను.

"ఏమీ లేదు. మా యింటి నుండి ఉత్తరం వచ్చింది. డబ్బు కావాలిట వాళ్ళకు!" కోపంగా అంది కల్పన.

"అంత మాత్రానికోసోపడితేలా చిన్నప్పటి నుండి ఆమితమైన అనురాగ బాంధవ్యాలతో పెంచి పెద్ద చేసిన వారి పైన అలా ఆగ్రహం తెచ్చుకోడం అంత కావుండదేమో!" అన్నాను ఎటో చూస్తూ

"ఒక్క ఆగ్రహమా వేయేమిటి! వాళ్ళంటే మహా అసహ్యం! అసలు వాళ్ళు వారక్తసంబంధం అవుతేగా—"

"అంటే!" అన్నాను ఉలిక్కిపడి—

"అనను మాస్టారూ! వాకు అమ్మా నాన్నా లేరు. నేను మా అన్నకడుపులో ఉండగానే మా నాన్న పోయాడట! నేను ఈ లోకం లోకి అడుగుపెట్టగానే అమ్మ నన్ను విడిచివెళ్ళిపోయింది. అప్పటినుండీ మా కాకాయి పిన్ని నన్ను పెంచారు వాళ్ళ చేతుల్లో నేను ఎంతగా లగిపోయి బయటపడ్డానో ఆ దేవుడికే తెలుసు. ఎలాగో కష్టపడి చదువుకొని టీచర్ ట్రైనింగ్ తీసికొని ఈ ఉద్యోగంలో చేరాను నా కళ్ళకు ఎప్పుడూ డబ్బు కావాలి! అంతే నాని నేను ఎలా ఉన్నదీ వారికక్కర్లేదు. ఉద్యోగరిత్యా అయినా నా జీవితానికి కాస్త శాంతిగా ఉంది

ఇది నా నిజమైన జీవితగాథ! అంటూ పమిటతో కళ్ళు నద్దుకుంది కల్పన

భారంగా నిట్టూర్చాను! "ఇదొక్కటేనా? పోరాలంచేసిన పాపిత కోర్కెలు ఇలా అవేశకుకు లాంటి వాళ్ళ వలనే ప్రజలు పోషింపబడిన గట్టి ప్రేళ్ళను పాతు

(మిగతా పేజీలో)

ఈవారం గ్రహబలం

22-8-1965 నుండి 28-8-1965 వరకు

రచన: ది ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ అస్ట్రాలజీ, చిక్కడపల్లి మెయిన్ రోడ్, హైదరాబాద్ 20

మేషం

(అశ్వని, భరణి, కృత్తిక 1)

మీ కుటుంబ వాతావరణంలో ఆత్మీయమైన మార్పేమీ అగుపించదు. ఆర్థికంగా మీ కుటుంబమందలి వ్యక్తులు స్వల్పమైన చిన్న చిన్న తగాదాలు పరిష్కరించగలరు. ఈ వారపు ప్రథమార్థ భాగంలో వ్యాపారం వల్లా స్వేచ్ఛ్యులేషన్‌వలా కొంత యినా ధనలాభం పొందగల పరిస్థితి ఉంది. మీ కుటుంబ వాతావరణం ఈ వారంలో అంత సంతృప్తికరంగా ఉండకపోవచ్చును. మీ కుటుంబ మందలి వ్యక్తుల ఆరోగ్యంతో లోపం కలుగుటకు కాని పరిస్థితి ఉంది. ఈ వారం మీకు ఎదురు కావడం జరగవచ్చు. ఉద్యోగాలలో నున్నవారు తమ ఉన్నతాధికారులపట్ల అతి నేరు లై జాగరూకులై మెలగవలసి యుంటుంది. కోర్టు విషయాలకూ స్వేచ్ఛ్యులేషన్‌కూ ఎంతదూరంగా ఉంటే అంతమంచిది.

సింహం

(మఘ, పుబ్బ, ఉత్తర)

మీ ఆర్థిక పరిస్థితిని గురించి మీరేమీ చింతించవలసిన అవసరం లేదు. మీ వ్యాపారం యీ వారంలో తగినంతటి గొప్ప లాభాలను అందజేయగలుగుతుంది. వస్తువులు ఉద్యోగాలు పనిజరుగుతుంది. స్వేచ్ఛ్యులేషన్ యీ వారపు ద్వితీయార్థ భాగంలో శుభ ఫలితాలనీయగలుగుతాయి. పరిస్థితులనైనా మంగళకరమైన బుధవారాలు మాత్రమే మీరు కొనసంతకాలు మాత్రమే మీరు కొనసంతకాలు మీకు ఎదురు కావడం జరగవచ్చు. ఉద్యోగాలలో నున్నవారు తమ ఉన్నతాధికారులపట్ల అతి నేరు లై జాగరూకులై మెలగవలసి యుంటుంది. కోర్టు విషయాలకూ స్వేచ్ఛ్యులేషన్‌కూ ఎంతదూరంగా ఉంటే అంతమంచిది

సింహం

(మఘ, పుబ్బ, ఉత్తర)

మీ ఆర్థిక పరిస్థితిని గురించి మీరేమీ చింతించవలసిన అవసరం లేదు. మీ వ్యాపారం యీ వారంలో తగినంతటి గొప్ప లాభాలను అందజేయగలుగుతుంది. వస్తువులు ఉద్యోగాలు పనిజరుగుతుంది. స్వేచ్ఛ్యులేషన్ యీ వారపు ద్వితీయార్థ భాగంలో శుభ ఫలితాలనీయగలుగుతాయి. పరిస్థితులనైనా మంగళకరమైన బుధవారాలు మాత్రమే మీరు కొనసంతకాలు మీకు ఎదురు కావడం జరగవచ్చు. ఉద్యోగాలలో నున్నవారు తమ ఉన్నతాధికారులపట్ల అతి నేరు లై జాగరూకులై మెలగవలసి యుంటుంది. కోర్టు విషయాలకూ స్వేచ్ఛ్యులేషన్‌కూ ఎంతదూరంగా ఉంటే అంతమంచిది

కన్య

(ఉత్తర 2,3,4 హస్త, చిత్త 1,2)

ఈవారపు ప్రథమార్థ భాగం మీకన్ని విధాలా అనుకూలమైనది. మీ యిష్టానుసారం వ్యవహరించగలిగే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ మీరు ఎవరికీ ఎటువంటి వాగ్దానాలు చేయకపోవడం మంచిది. ఈ వారపు ద్వితీయార్థ భాగం మీ కనుకూలమైనదే అయినప్పటికీ మీ ఆరోగ్యం విషయంలో జాగ్రత్త వహించవలసి యున్నది. ఈ వారంలో